

(૧)

ગતિ - આગતિ

(૨)

ગતિ - આગતિ

(આગમના આલોકમાં સંક્ષિપ્ત પરિચય)

ગતિ :- વિવક્ષિત ગતિમાંથી મરીને જીવ કઇ કઇ ગતિમાં જઇ શકે. ^{out}

આગતિ :- વિવક્ષિત ગતિમાં જીવ કઇ કઇ ગતિમાંથી મરીને આવી શકે. ⁱⁿ

ગતિ ચાર છે (1) દેવગતિ (2) મનુષ્યગતિ (3) નરકગતિ (4) તિર્યચગતિ

(A)

નરકગતિ

- 1 નારકી મરી ને નરકમાં ઉપજતો નથી
- 2 નારકી મરી ને દેવમાં ઉપજતો નથી
- 3 નારકી મરીને મનુષ્ય અથવા તિર્યચ ગતિમાં જ ઉપજે છે

નારકી મિથ્યાદ્રષ્ટિ ->મરીને ->તિર્યચગતિ

- 4 ઇન્દ્રિયોની અપેક્ષા પંચેન્દ્રિયમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે, એકેન્દ્રિય અને વિકલેન્દ્રિયમાં નહીં.
- 5 મનની અપેક્ષા સંજ્ઞામાં જ ઉત્પન્ન થાય છે, અસંજ્ઞામાં નહીં.
- 6 જન્મની અપેક્ષા ગર્ભજમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે સમ્પૂર્ણમાં નહીં.
- 7 ભૂમિની અપેક્ષા કર્મભૂમિમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે, ભોગભૂમિમાં નહીં.
- 8 પર્યાપ્તિની અપેક્ષા પર્યાપ્તમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે લબ્ધ્ય પર્યાપ્તમાં નહીં.

નારકી મિથ્યાદ્રષ્ટિ ->મરીને ->મનુષ્યગતિ

- 9 જન્મની અપેક્ષા ગર્ભજમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે સમ્પૂર્ણમાં નહીં.
- 10 ભૂમિની અપેક્ષા કર્મભૂમિમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે ભોગભૂમિમાં નહીં.
- 11 પર્યાપ્તિની અપેક્ષા પર્યાપ્તમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે લબ્ધ્ય પર્યાપ્તમાં નહીં.

નારકી સમ્યક્દ્રષ્ટિ ->મરીને ->મનુષ્યગતિ

- 12 ગતિની અપેક્ષા મનુષ્યગતિમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે તિર્યચગતિમાં નહીં.
- 13 ભૂમિની અપેક્ષા કર્મભૂમિમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે ભોગભૂમિમાં નહીં.

દરેક નરકનો નારકી ત્યાંથી નીકળીને શું થઇ શકે

- 14 સાતમી નરકમાંથી નીકળેલો નારકી એક માત્ર તિર્યચ જ થઇ શકે છે મનુષ્ય નહિ.
- 15 છઠ્ઠી નરકમાંથી નીકળેલો નારકી મનુષ્ય તેમ જ તિર્યચ થઇ શકે છે. તે મનુષ્ય બનીને દેશવ્રત ધારણ કરી શકે છે, પરંતુ મહાવ્રત નહિ.
- 16 પાંચમી નરકમાંથી નીકળેલો નારકી મનુષ્ય તેમ જ તિર્યચ થઇ શકે છે. તે મનુષ્ય બનીને મહાવ્રત ધારણ કરી શકે છે, પરંતુ મોક્ષમાં જઇ શકતો નથી.

(3)

- 17 ચોથી નરકમાંથી નીકળેલો નારકી મનુષ્ય તેમ જ તિર્યચ થઇ શકે છે. તે મનુષ્ય બનીને મોક્ષમાં જઈ શકે છે, પરંતુ તીર્થંકર થઇ શકતો નથી.
- 18 ત્રીજી, બીજી, અને પહેલી નરકમાંથી નીકળેલો નારકી મનુષ્ય તેમ જ તિર્યચ થઇ શકે છે, તે મનુષ્ય બનીને તીર્થંકર પંચ થઇ શકે છે.
- 19 નરકમાંથી નીકળેલો જીવ ચકવર્તી, બલભદ્ર, નારાયણ કે પ્રતિનારાયણ થઇ શકતો નથી.

નરકમાં આગતિ

- 1 તિર્યચગતિ અને મનુષ્યગતિના જીવ જ નરકમાં આવી શકે છે.
- 2 નરકગતિ અને દેવગતિના જીવ મરીને નરકમાં આવી શકતા નથી.

તિર્યચગતિમાંથી આવવાવાળા :-

- 4 ઇન્દ્રિયોની અપેક્ષા પંચેન્દ્રિય તિર્યચ જ નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે, અકેન્દ્રિયથી ચતુરિન્દ્રિય સુધીના જીવો નહિ.
- 5 સંજ્ઞી અને અસંજ્ઞી બંને પ્રકારના પંચેન્દ્રિય જીવો નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે.
- 6 જન્મની અપેક્ષા ગર્ભજ તેમજ સમ્પૂર્ણ બંને પ્રકારના તિર્યચો નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે.
- 7 ભૂમિની અપેક્ષા કર્મભૂમિના તિર્યચ જ નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે, ભોગભૂમિના નહિ. પર્યાપ્તિની અપેક્ષા
- 8 પર્યાપ્ત તિર્યચ જ નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે, લબ્ધ્યપર્યાપ્ત નહિ.

મનુષ્યગતિમાંથી આવવાવાળા :-

- 9 ભૂમિની અપેક્ષા કર્મભૂમિના મનુષ્ય જ નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે, ભોગભૂમિના નહિ.
- 10 પર્યાપ્તિની અપેક્ષા પર્યાપ્ત મનુષ્ય જ નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે લબ્ધ્યપર્યાપ્ત નહિ.
- 11 જન્મની અપેક્ષા ગર્ભજ મનુષ્ય જ નરકમાં જન્મ લઇ શકે છે, સમ્પૂર્ણ નહિ.

કોણ મરીને કઈ નરક સુધી જઈ શકે

- 12 અસંજ્ઞી પંચેન્દ્રિય તિર્યચ પ્રથમ નરક સુધી જ જાય છે તેનાથી નીચે નહિ
- 13 પેટેથી ઘસાઈને ચાલવાવાળા સરીસૃપ વગેરે તિર્યચ બીજી નરક સુધી જ જાય છે, તેનાથી નીચે નહિ.
- 14 ગીધ વગેરે પક્ષી ત્રીજી નરક સુધી જ જાય છે, તેનાથી નીચે નહિ.
- 15 સર્પ, અજગર વગેરે ચોથી નરક સુધી જ જાય છે તેનાથી નીચે નહિ.
- 16 સિંહ વગેરે ફૂર તિર્યચ પાંચમી નરક સુધી જ જાય છે, તેના થી નીચે નહિ.
- 17 સ્ત્રી છઠ્ઠી નરક સુધી જ જઈ શકે છે તેનાથી નીચે નહિ
- 18 મનુષ્ય અને મચ્છ (મહામત્સ્ય, તંદુલમત્સ્ય) સાતમી નરક સુધી જઈ શકે છે.

(૪)

(B)

તિર્યચગતિ

સંજી મિથ્યાદ્રષ્ટિ પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્ત કર્મભૂમિના તિર્યચ -> મરીને-> ચારે ગતિમાં જઈ શકે છે

- 01 સાતે નરકમાં જઈ શકે છે.
- 02 બધા પ્રકારના તિર્યચમાં જઈ શકે છે.
- 03 બધા પ્રકારના મનુષ્યમાં જઈ શકે છે.
- 04 ભવનત્રિકથી શરૂ કરી બારમા સ્વર્ગ સુધી જઈ શકે છે.

અસંજી પંચેન્દ્રિય પર્યાપ્ત તિર્યચ -> મરીને -> ચારે ગતિમાં જઈ શકે છે

- 05 પહેલી નરક સુધી જ જાય છે તેનાથી આગળ નહીં.
- 06 ભોગભૂમિના તિર્યચ સિવાય બાકીના તિર્યચમાં જાય છે.
- 07 ભોગભૂમિના મનુષ્ય સિવાય બાકીના મનુષ્યમાં જાય છે.
- 08 દેવોમાં ભવનવાસી અને વ્યંતરમાં જ ઉપજે છે, જ્યોતિષી તથા વૈમાનિકમાં નહીં.

દ્વિદ્રિય, ત્રીદ્રિય, ચતુર્દ્રિય-> મરીને -> માત્ર બે જ ગતિઓમાં જાય છે

- 09 મનુષ્ય અને તિર્યચ એમ માત્ર બે ગતિમાં જ જાય છે.
- 10 ભોગભૂમિના મનુષ્ય અને તિર્યચમાં જતા નથી બાકીના મનુષ્ય અને તિર્યચમાં જ જાય છે.

પૃથ્વીકાયિક, જલકાયિક, વનસ્પતિકાયિક-> મરીને -> માત્ર બે જ ગતિઓમાં જાય છે

- 11 મનુષ્ય અને તિર્યચ એમ માત્ર બે ગતિમાં જ જાય છે.
- 12 ભોગભૂમિના મનુષ્ય અને તિર્યચમાં જતા નથી બાકીના મનુષ્ય અને તિર્યચમાં જ જાય છે.

અગ્નિકાયિક, વાયુકાયિક -> મરીને-> તિર્યચગતિમાં જ જાય છે

- 13 અગ્નિકાયિક અને વાયુકાયિક જીવો મરીને એક માત્ર તિર્યચગતિમાં જ જાય છે, બીજે નહીં.
- 14 ભોગભૂમિના તિર્યચમાં જતા નથી બાકીના તિર્યચમાં જ જાય છે.

તિર્યચગતિ

સંજી અને અસંજી પંચેન્દ્રિય અપર્યાપ્ત તિર્યચ -> મરીને -> માત્ર બે જ ગતિઓમાં જાય છે

- 15 મનુષ્ય અને તિર્યચ એમ માત્ર બે ગતિમાં જ જાય છે.
- 16 ભોગભૂમિના મનુષ્ય અને તિર્યચમાં જતા નથી બાકીના મનુષ્ય અને તિર્યચમાં જ જાય છે.

ભોગભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ તિર્યચ -> મરીને -> દેવગતિમાં

- 17 ભોગભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ તિર્યચ મરીને એક માત્ર દેવગતિમાં જ જાય છે બીજે નહીં.
- 18 દેવગતિમાં પણ ભવનત્રિકમાં જ જાય છે, વૈમાનિકમાં નહીં.

(૫)

સમ્યઞ્ઞિ તિર્યચ -> મરીને -> વૈમાનિકમાં

- 19 કર્મભૂમિના સમ્યઞ્ઞિ તિર્યચ મરીને એક માત્ર વૈમાનિકમાં જ જાય છે, ભવનત્રિકમાં નહીં. વૈમાનિકમાં પણ પહેલા સ્વર્ગથી સોળમાં સ્વર્ગ સુધી જઈ શકે છે, તેનાથી ઉપર નહીં.
- 20 ભોગભૂમિના સમ્યઞ્ઞિ તિર્યચ મરીને એક માત્ર વૈમાનિકમાં જ જાય છે, ભવનત્રિકમાં નહીં. વૈમાનિકમાં પણ પહેલા અને બીજા સ્વર્ગ સુધી જઈ શકે છે, તેનાથી ઉપર નહીં.

પંચમગુણસ્થાનવર્તી તિર્યચ -> મરીને -> વૈમાનિકમાં

- 21 પહેલાથી સોળમાં સ્વર્ગ સુધી જાય છે તેનાથી નીચે અને ઉપર નહીં.

તિર્યચ આગતિ

- 01 તિર્યચગતિમાં ઉત્પન્ન થતા જીવ ચારે ગતિમાંથી આવી શકે છે.
- 02 સાતે નરકના નારકી તિર્યચ ગતિમાં આવી શકે છે.
- 03 દેવગતિમાં ભવનત્રિકથી શરૂ કરી બારમા સ્વર્ગ સુધીના દેવો જ તિર્યચમાં આવી શકે છે. તેનાથી ઉપરના નહીં.
- 04 કર્મભૂમિના મનુષ્ય જ તિર્યચગતિમાં આવી શકે છે.
- 05 કર્મભૂમિના તિર્યચ જ તિર્યચગતિમાં આવી શકે છે.

વિશેષ

- 06 નિત્યનિગોદનો જીવ ત્યાંથી નીકળી મનુષ્ય થઈ તે જ ભવે મોક્ષે જઈ શકે છે.

(૮)

મનુષ્યગતિ

પર્યાપ્ત મિથ્યાઞ્ઞિ કર્મભૂમિના મનુષ્ય->મરીને->ચારે ગતિમાં જઈ શકે છે.

- 01 સાતે નરકમાં જઈ શકે છે
- 02 બધા પ્રકારના તિર્યચોમાં જઈ શકે છે
- 03 બધા પ્રકારના મનુષ્યોમાં જઈ શકે છે.
- 04 ભવનત્રિકથી શરૂ કરી નવમી ગૌવેયક સુધી જઈ શકે છે.
- 05 નવ ગૌવેયકમાં જવાવાળા દ્રવ્યસંયમ સહિત હોય છે.

અપર્યાપ્ત મનુષ્ય -> મરીને -> બે ગતિમાં

- 05 અપર્યાપ્ત મનુષ્ય મરીને તિર્યચ અને મનુષ્ય એમ બે ગતિમાં જાય છે.
- 06 ભોગભૂમિ સિવાય દરેક પ્રકારના તિર્યચમાં જઈ શકે છે
- 07 ભોગભૂમિ સિવાય દરેક પ્રકારના મનુષ્યમાં જઈ શકે છે

કર્મભૂમિના સમ્યઞ્ઞિ મનુષ્ય -> મરીને -> વૈમાનિકમાં

- 08 આ નિયમ તે જીવોને માટે છે કે જેમને સમ્યક્ત્વ પ્રાપ્ત કરતાં પહેલા દેવાયુને છોડીને બીજા કોઈ આયુનો બંધ ન કર્યો હોય.
- 09 જો દ્રવ્યસંયમ રહિત હોય તો પહેલા સ્વર્ગ થી સોળમાં સ્વર્ગ સુધી જાય છે તેનાથી આગળ નહીં.

(૬)

- 10 જો દ્રવ્યસંયમ સહિત હોયતો પહેલા સ્વર્ગ થી નવમી ગ્રૈવેયક સુધી જાય છે તેનાથી આગળ નહીં.
11 તેઓ ભવનત્રિકમાં ઉપજતા નથી.

*પંચમગુણસ્થાનવર્તી મનુષ્ય -> મરીને -> વૈમાનિકમાં *

- 12 જો દ્રવ્યસંયમ રહિત હોયતો પહેલા સ્વર્ગ થી સોળમા સ્વર્ગ સુધી જઈ શકે છે તેનાથી ઉપર નહીં.
13 જો દ્રવ્યસંયમ સહિત હોયતો પહેલા સ્વર્ગ થી નવમી ગ્રૈવેયક સુધી ઉત્પન્ન થઈ શકે છે.

ભાવસંયમી મનુષ્ય -> મરીને -> વૈમાનિકમાં

- 14 તેઓ મરીને પહેલા સ્વર્ગ થી સર્વાર્થસિદ્ધિ સુધી ઉત્પન્ન થઈ શકે છે.

ભોગભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ મનુષ્ય -> મરીને -> દેવગતિમાં

- 15 ભોગભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ મનુષ્ય મરીને એક માત્ર દેવગતિમાં જ જાય છે બીજે નહિ.
16 દેવગતિમાં પણ ભવનત્રિકમાં જ જાય છે, વૈમાનિકમાં નહિ.

ભોગભૂમિના સમ્યક્દ્રષ્ટિ મનુષ્ય મરીને -> વૈમાનિકમાં

- 17 ભોગભૂમિના સમ્યક્દ્રષ્ટિ મનુષ્ય મરીને એક માત્ર વૈમાનિકમાં જ જાય છે.
18 વૈમાનિકમાં પણ સૌધર્મ - ઐશાન એમ પહેલા બે સ્વર્ગ સુધી જ જાય છે તેનાથી આગળ નહિ.
19 તેઓ ભવનત્રિકમાં ઉપજતા નથી.

મનુષ્યઆગતિ

- 01 મનુષ્ય ગતિમાં ઉત્પન્ન થવાવાળા જીવ ચારે ગતિમાં થી આવી શકે છે.

નરકગતિમાંથી આવવાવાળા

- 02 છઠ્ઠી નરક સુધીથી આવી શકે છે.
03 ગર્ભજ મનુષ્ય થાય છે સમ્પૂર્ણ નહિ.
04 કર્મભૂમિના મનુષ્ય થાય છે, ભોગભૂમિના નહિ.

તિર્યચગતિમાંથી આવવાવાળા

- 05 અગ્નિકાયિક, વાયુકાયિક અને ભોગભૂમિના જીવોને છોડીને બાકીના બધા પ્રકારના તિર્યચ મનુષ્ય થઈ શકે છે.

દેવગતિમાંથી આવવાવાળા

- 06 ચારે પ્રકારના દેવ મનુષ્ય બની શકે છે.
07 સમ્પૂર્ણ મનુષ્ય નથી બનતા ગર્ભજ મનુષ્ય જ બની શકે છે.

મનુષ્યગતિ માંથી આવવાવાળા

- 08 કર્મભૂમિના મનુષ્ય જ મનુષ્ય ગતિમાં આવી શકે છે.
09 સમ્પૂર્ણ અને ગર્ભજ બંને પ્રકારના મનુષ્ય ફરીથી મનુષ્ય બની શકે છે.

*વિશેષ *

- 10 મનુષ્યગતિ માંથી જીવ પંચમગતિ (મોક્ષ) માં પણ જઈ શકે છે.
11 કર્મભૂમિનો ગર્ભજ મનુષ્ય જ મોક્ષ માં જઈ શકે છે.

(૭)
(D)
દેવગતિ

- 01 દેવ મરીને દેવમાં ઉપજતા નથી.
02 દેવ મરીને નરકમાં ઉપજતા નથી.
03 દેવ મરીને મનુષ્ય અથવા તિર્યચમાં જ ઉપજે છે.

ભવનત્રિક તથા સૌધર્મ, ઐશાનના મિથ્યાદ્રષ્ટિ દેવ ->મરીને-> તિર્યચમાં

- 04 એકેન્દ્રિય અને પંચેન્દ્રિયમાં ઉત્પન્ન થાય છે, વિકલેન્દ્રિયમાં નહિ.
05 તેઓ સૂક્ષ્મ એકેન્દ્રિયમાં ઉપજતા નથી.
06 સંજી પંચેન્દ્રિયમાં ઉત્પન્ન થાય છે, અસંજી પંચેન્દ્રિયમાં નહિ.
07 અગ્નિકાયિક અને વાયુકાયિકમાં ઉપજતા નથી.
08. ગર્ભજમાં ઉત્પન્ન થાય છે, સમ્પૂર્ણમાં નહિ.
09. કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન થાય છે, ભોગભૂમિમાં નહિ
10 પર્યાપ્તમાં જ ઉપજે છે, અપર્યાપ્તમાં ઉપજતા નથી.

સાનતકુમાર (ત્રીજા) થી સહસ્રાર (બારમા) સ્વર્ગ સુધીના મિથ્યાદ્રષ્ટિ દેવ->મરીને-> તિર્યચમાં

- 11 પંચેન્દ્રિયમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે, બીજામાં નહી.
12 સંજીમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે, અસંજીમાં નહી.
13 ગર્ભજમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે થાય છે, સમ્પૂર્ણમાં નહી.
14 કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન થાય છે, ભોગભૂમિમાં નહી.

*** ભવનત્રિકથી બારમા સ્વર્ગ સુધીના મિથ્યાદ્રષ્ટિ દેવ->મરીને->મનુષ્યગતિમાં***

- 15 ગર્ભજમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે, સમ્પૂર્ણમાં નહી
16 કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન થાય છે, ભોગભૂમિમાં નહી.

***આનત (તેરમા) સ્વર્ગ થી નવમી ગૌવેયક ના મિથ્યાદ્રષ્ટિ કે સમ્યદ્રષ્ટિ દેવ -> મરીને ->મનુષ્યગતિમાં**

- 17 તેઓ એક માત્ર મનુષ્યગતિમાં જ ઉપજે છે.
18 તેઓ કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન થાય છે, ભોગભૂમિમાં નહી.

***અનુદિશથી સર્વાર્થસિદ્ધિ સુધીના દેવ->મરીને->મનુષ્યગતિમાં**

- 19 તેઓ એક માત્ર મનુષ્યગતિમાં જ ઉપજે છે.
20 તેઓ કર્મભૂમિમાં ઉત્પન્ન થાય છે, ભોગભૂમિમાં નહી.

સમ્યદ્રષ્ટિ દેવ->મરીને->મનુષ્યમાં

- 21 સમ્યદ્રષ્ટિ દેવ મરીને મનુષ્યગતિમાં જ ઉત્પન્ન થાય છે તિર્યચમાં નહિ.
22 મનુષ્યગતિમાં પણ કર્મભૂમિનો મનુષ્ય થાય છે ભોગભૂમિનો નહી

(૮)

દેવ આગતિ

- 01 દેવગતિમાંથી મરીને દેવમાં આવતા નથી.
- 02 નરકમાંથી મરીને દેવમાં આવતા નથી.
- 03 મનુષ્ય મરીને દેવમાં આવી શકે છે.
- 04 તિર્યચ મરીને દેવમાં આવી શકે છે.

તિર્યચગતિમાંથી આવવાવાળા

- 05 પંચેન્દ્રિય જ આવે છે, બીજા નહીં.
- 06 સંજી અને અસંજી બન્ને આવી શકે છે.
- 07 સંજી પંચેન્દ્રિય ભવનત્રિકથી શરુ કરી સોળમાં સ્વર્ગ સુધી આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.
- 08 અસંજી પંચેન્દ્રિય ભવનવાસી અને વ્યંતર દેવોમાં જ આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.
- 09 સમ્પૂર્ણ અને ગર્ભજ બન્ને આવી શકે છે.
- 10 પર્યાપ્ત પંચેન્દ્રિય જ આવે છે અપર્યાપ્ત નહીં.
- 11 કર્મભૂમિ અને ભોગભૂમિ બન્નેમાંથી આવી શકે છે.
- 12 કર્મભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ તિર્યચ ભવનત્રિકથી શરુ કરી બારમા સ્વર્ગ સુધી આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.
- 13 કર્મભૂમિના સમ્યક્દ્રષ્ટિ તિર્યચ પહેલા થી સોળમાં સ્વર્ગ સુધી આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.
- 14 પંચમ ગુણસ્થાનવર્તી તિર્યચ પહેલાથી સોળમા સ્વર્ગ સુધી આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.
- 15 ભોગભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ તિર્યચ ભવનત્રિકમાં જ આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.
- 16 ભોગભૂમિના સમ્યક્દ્રષ્ટિ તિર્યચ સૌધર્મ અને ઐશાન સ્વર્ગમાં જ આવી શકે છે, બીજા દેવોમાં નહીં.

મનુષ્યગતિમાંથી આવવાવાળા

- 17 કર્મભૂમીના મિથ્યાદ્રષ્ટિ પર્યાપ્ત મનુષ્ય ભવનત્રિકથી નવમી ગૈવેયક સુધી આવી શકે છે. નવ ગૈવેયક સુધી આવવાવાળા દ્રવ્યસંચમી હોય છે.
- 18 કર્મભૂમીના સમ્યક્દ્રષ્ટિ મનુષ્ય સૌધર્મ સ્વર્ગથી શરુ કરી સર્વાર્થસિદ્ધિ સુધી આવી શકે છે. નવ ગૈવેયક સુધી આવવાવાળા દ્રવ્યસંચમી હોય છે.
- 19 નવ અનુદિશ અને પાંચ અનુત્તરમાં આવવાવાળા ભાવસંચમી જ હોય છે.
- 20 ભોગભૂમિના મિથ્યાદ્રષ્ટિ ભવનત્રિકમાં જ આવે છે તેનાથી આગળ નહીં.
- 21 ભોગભૂમિ ના સમ્યક્દ્રષ્ટિ સૌધર્મ અને ઐશાન સ્વર્ગમાં જ આવે છે, બીજે નહીં.

(૯)

(E)

શલાકા પુરુષોની ગતિ-આગતિ

તીર્થંકર

ગતિ :- તેઓની એક માત્ર મોક્ષગતિ જ હોય છે, બીજી નહિ.

આગતિ :- તેઓ વૈમાનિક દેવ અથવા ત્રીજી નરક સુધીથી આવીને તીર્થંકર બની શકે છે.

ચક્રવર્તી

ગતિ :- તેઓ સ્વર્ગ, નરક, અને મોક્ષ એમ ત્રણ ગતિમાં જઇ શકે છે.

આગતિ :- તેઓ એક માત્ર વૈમાનિકમાંથી જ આવે છે.

નારાયણ

ગતિ :- તેઓની એક માત્ર નરકગતિ જ હોય છે.

આગતિ :- તેઓ એક માત્ર વૈમાનિકમાંથી જ આવે છે. વૈમાનિકમાં પણ અનુદિશ અને અનુત્તરમાંથી નથી આવતા.

પ્રતિનારાયણ

ગતિ :- તેઓની એક માત્ર નરકગતિ જ હોય છે.

આગતિ :- તેઓ એક માત્ર વૈમાનિકમાંથી જ આવે છે. વૈમાનિકમાં પણ અનુદિશ અને અનુત્તરમાંથી નથી આવતા.

બલભદ્ર

ગતિ :- તેઓ સ્વર્ગમાં અથવા મોક્ષમાં જાય છે.

આગતિ :- તેઓ એક માત્ર સ્વર્ગમાંથી જ આવે છે.

જીવનસંસ્કાર
ભાગ-૫ પૃષ્ઠ ૫૦૩

આ જીવનવાણીનો અંશ હોવાથી, યોગ્ય સ્થાને રાખવા નમ્ર વિનંતિ